

Vuoden 2023 talousarvio ja vuosien 2023 - 2025 taloussuunnitelma/ päätöksen tarkistaminen

Kaupunginhallitus 30.01.2023 § 32

Valmistelija: Talousjohtaja Anne Takala
Kaupunginarkkitehti Leena Arvela-Hellén
Tekninen johtaja Jari Nikkari
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Kaupunginvaltuusto päätti 12.12.2022 § 106 vuoden 2023 talousarviokäsittelyn yhteydessä, että:

”Viimeistään kesäkuun 2023 kaupunginvaltuustoon tuodaan teknisen toimen ja kaupunkisuunnittelun investointien etenemisten tarkempi tilanneselvitys ja kaupunginvaltuustossa tehdään em. investointeihin mahdolliset täsmennykset sekä tarvittavat muutokset alkuperäisen joulukuussa 2022 hyväksytyyn budjetin em. investointien osalta. Tämä tehtävään jo siksikin jos tilanne Euroopassa eskaloituu nykyistä pahemmaksi ja/tai sote-aluesiirtymän vuoksi joudutaan tekemään pikaisia muutoksia nyt joulukuussa 2022 päätettyyn budjettiin.

Tekninen lautakunta voi lausua em. tilanneselvityksestä ennen kuin kaupunginhallitus käsittelee selvityksen ja muotoilee sen esitykseksi kaupunginvaltuustolle.”

Talousarvion ja -suunnitelman hyväksyminen/Kuntalaki

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarvot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion ja tavoitteiden sitovuus/Kuntalaki -Tausta ja tulkinnat (Heikki Harjula ja Kari Prättälä)

Toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava.

Kuntastrategian, sitä toteuttavien ohjelmien, toiminta- ja taloussuunnitelman sekä talousarvion tavoitteiden tulee tulla muodostaa yhteinen ja johdonmukainen kokonaisuus.

Talousarvio ei sido valtuustoa itseään, vaan valtuusto voi päättää muutoksista talousarvioon myös talousarviovuoden aikana.

Viranomaisella ei ole talousarvion sitovuudesta johtuvaa velvollisuutta käyttää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa, mutta tällainen velvollisuus voi olla välillinen seuraus tavoitteiden velvoittavuudesta.

Investointien toteuttaminen – suunnittelu ja kilpailuttaminen

Kaupungin talousarviossa on varattu määräraha kuhunkin investointikohteeseen. Tilatoimen korjaus- ja parannusinvestoinnit on esitetty tilapalvelujen talousarvion yhteydessä (TAS s. 94). Teknisten infrapalvelujen ja tilapalvelujen yhtenä talousarviotavoitteena on, että investointimäärärahoja ei ylitetä ja työt toteutetaan aikataulussa.

Investointien suunnittelua ja kilpailutusta ei voi käynnistää, jos investointiosan kohteisiin varattu määräraha vahvistetaan vasta kesäkuussa 2023.

Suunnittelua ei voi tehdä esim. puitesopimuksien osalta, koska määrärahaa ei ole eikä suunnittelua voi ehdollistaa siten, että suunnittelijan kustannukset korvataan ainoastaan, mikäli määrärahat myönnetään.

Hankintalain 125 §:n mukaan hankintamenettely voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä. Hankinnan keskeyttäminen tarkoittaa, ettei jo aloitettua hankintaprosessia saateta loppuun, vaan prosessi keskeytetään ja jätetään hankinta tekemättä, tai käynnistetään täysin uusi hankintaprosessi.

Hankinnan keskeyttämisen syyn arvioinnissa hankintayksikön tulee kiinnittää huomiota siihen, perustuuko hankintamenettelyn keskeyttäminen todellisiin syihin ja siihen, vaikuttaako ratkaisu syrjivästi ehdokkaisiin tai tarjoajiin. Koska hankintamenettelyn tulee pääsääntöisesti johtaa hankintasopimuksen tekemiseen, hankintamenettelyn aloittaminen ilman aikomusta tehdä hankintasopimusta esimerkiksi markkinatilanteen kartoittamiseksi ei

ole sallittavaa. Hankinnan keskeyttäminen ilman lainmukaista perustetta voi aiheuttaa jopa korvausvelvollisuuden.

Se ei ole ongelmatonta siinäkään suhteessa, että tarjoajat voivat jättää tarjoamatta eli ne eivät halua tarjouksen vaatimia kustannuksia epävarmasta hankkeesta tai sitten hinnat ovat korkeammat

Mikäli valtuuston tekemää päätöstä noudatetaan siirtyisivät suunnittelut, kilpailutukset ja niistä päättäminen syksyyn.

Kaupunginvaltuusto on siis tekemällään päätöksellä estänyt talousarvion investointimäärärahojen käytön ja lamaanuttaa toiminnan, joten päätös ei ole tarkoituksenmukainen investointien toteuttamisen kannalta.

Talousarvion seuranta ja tarkistaminen

Valtuusto seuraa kaupungin käyttötalouden ja investointien toteutumista neljännesvuosittain: osavuosikatsaukset 1-3, 1-6, 1-9 ja tilinpäätös.

Valtuusto voi kalenterivuoden aikana tarkistaa tehtyä talousarviota ja muuttaa hyväksymiään tavoitteita tai määrärahoja.

Talousarvioon tehty lisäys estää talousarvion toteuttamisen investointien ja talousarvion tavoitteiden osalta ja estää kunnan tehtävien hoitamiseen.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Atso Vainio

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää
- ottaa lisäasian käsittelyyn,
- esittää kaupunginvaltuustolle, että talousarvioon 12.12.2022 § 106 tehty lisäys, jonka mukaan viimeistään kesäkuun 2023 kaupunginvaltuustoon tuodaan teknisen toimen ja kaupunkisuunnittelun investointien etenemisten tarkempi tilanneselvitys ja kaupunginvaltuustossa tehdään em. investointeihin mahdolliset täsmennykset sekä tarvittavat muutokset alkuperäisen joulukuussa 2022 hyväksytyyn budjetin em. investointien osalta, poistetaan.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkittiin, että seuraavaksi käsiteltiin esityslistan asia nro 17 "Muut asiat".

940/02.02.00/2022

Esittelijä: Kaupunginhallitus

Päätösehdotus: Kaupunginvaltuusto päättää, että talousarvioon 12.12.2022 § 106 tehty lisäys, jonka mukaan viimeistään kesäkuun 2023 kaupunginvaltuustoon tuodaan teknisen toimen ja kaupunkisuunnittelun investointien etenemisten tarkempi tilanneselvitys ja kaupunginvaltuustossa tehdään em. investointeihin mahdolliset täsmennykset sekä tarvittavat muutokset alkuperäisen joulukuussa 2022 hyväksytyyn budjetin em. investointien osalta, poistetaan.

Keskustelun kuluessa Mikko Saari teki asiassa seuraavan vastaesityksen:

Kaupunginvaltuuston talousarvioon 12.12.2022 § 106 tehty lisäys muutetaan muotoon: "viimeistään kesäkuun 2023 kaupunginvaltuustoon tuodaan teknisen toimen ja kaupunkisuunnittelun investointien etenemisten tarkempi tilanneselvitys."

Jari Valkonen kannatti Saaren esitystä.

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti, että talousarvioon 12.12.2022 § 106 tehty lisäys "viimeistään kesäkuun 2023 kaupunginvaltuustoon tuodaan teknisen toimen ja kaupunkisuunnittelun investointien etenemisten tarkempi tilanneselvitys ja kaupunginvaltuustossa tehdään em. investointeihin mahdolliset täsmennykset sekä tarvittavat muutokset alkuperäisen joulukuussa 2022 hyväksytyyn budjetin em. investointien osalta" muutetaan muotoon "viimeistään kesäkuun 2023 kaupunginvaltuustoon tuodaan teknisen toimen ja kaupunkisuunnittelun investointien etenemisten tarkempi tilanneselvitys."
